

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

AARSSKRIFT

1952

Fra jubilæumsfesten 30.-31. august 52

Uddrag på grundlag af optagelse på stålband,
avisreferater og manuskripter ved
Margaret Lauridsen, Ingrid Saxtorph og Folmer Dam

AARSSKRIFT

1952

Fra jubilæumsfesten 30.-31. august 52

Uddrag på grundlag af optagelse på stålband,
avisreferater og manuskripter ved
Margaret Lauridsen, Ingrid Saxtorph og Folmer Dam

Årsmøde og jubilæum —

Lad det være sagt straks — elevmødet og jubilæet den 31/8 blev for Ankerhus, dets ledere og for Mor Magda et par skønne og festlige dage, som man med stor taknemlighed tænker tilbage på — takket være Folmer Dam, der havde lagt det så smukt og godt tilrette, så det »klappede«. Tiden forud var ladet med spænding og forventning, alt drejede sig om de to dages fest, man forberedte sig til.

Lørdag formiddag kom allerførst det ganske Ankerhus's lærerstab for at ønske Mor Magda til lykke med de 50 år, der var gået, sang og læste for hende (versificeret hilsen skrevet af Marie Winther) og overrakte en pengegave til M. L. »Fondet« — og det strømmede ind med store og små blomster både her og der. Der var fest i luften — snart myldrede det ind med gamle elever, ældre, yngre og helt unge, og man var spændt på, hvor mange af de rigtige gamle, der kunne komme, og det blev den ene glædelige overraskelse ovenpå den anden.

Efter aftenmåltid forskellige steder mødtes man i salen, hvor seminariets elever og F. D. i billeder, gennem sang og scener førte deltagerne gennem de 50 år, glimrende måde at »tænke tilbage« på. Derfra gik vi ud i et helt eventyrrige — hundreder af kulørte lamper, der dannede et helt bælte af blinkende lys helt ovre fra Regensen forbi seminariet til Gl. Ankerhus. Det var rent ud sagt henrivende i den smukke og forholdsvis lune aften. Plænen var projektorbelyst — nogle af de unge piger klædt i gamle ridderdragter fremførte her en stilfuld sangdans, Grundtvigs sang til Danmarks pris »I Danmark er jeg født og båret«, derefter en let og yndefuld menuetdans i lange hvide kjoler. Tilsidst blev de nordiske flag fremført, og alle istemte disses nationalsange — lørdagens elevmøde blev en smuk optakt til søndagens jubilæumsfest.

Som sædvanlig samledes man søndag morgen på plænen til morgensang — men forinden havde Mor Magdas børn — små og store — sagt godmorgen til hende med roser og en lille sang skrevet af Gunnar Dam

Mor Magda, fra dine otte hørn
 du får en rose for hvert et minde.
 Hvor ankret sank, blomstrer busk og tjørn
 i ly bag kongebrolinde.

Trods jubilæum måtte generalforsamlingen dog respekteres, den gik også ind som et smukt led i festen, da man der fik lejlighed til at takke frøken Tarp for de 40 år, hun havde virket i elevforeningens bestyrelse, og overrakte hende en boggave. Derefter fremkom formanden med de forskellige foreningsmeddelelser. Alt imens var der stort rykind både på Seminariet og Gl. Ankerhus af endnu flere gamle elever — feststemte gæster — dejlige blomster og smukke gaver.

Kl. 12 samledes man 6 forskellige steder til middags-spisning, og ved hjælp af et udmærket højttaleranlæg indlagt af Sven Langkjær var man med, ligemeget hvor man sad. Der indledes som sædvanligt med, at man sang »Velsign vort hus«. Senere bød frk. Meyland Smith velkommen på elevforeningens vegne og takkede fru Lauridsen for de mange års undervisning og samarbejde. Måske, sagde hun, var det ikke aldeles klart lige fra begyndelsen, hvad det vel skulle blive til, men fru Lauridsen havde haft den lykke at kunne lytte til den indre stemme, der dels lærte hende at vælge gode hjælpere, dels at holde skole i nær tilknytning til kristen ånd. Alle elever kan ikke noksom takke fru Lauridsen og hendes lærerstab, fordi de hos dem fik evne og mod til at gå ud i folket og undervise. Det bedste vi kan ønske for skolen er en stadig strøm af ny og glad ungdom, der i fordragelighed og arbejdsiver vil føre arbejdet videre. Tusind tak!

Efter første vers af »På det jævne —« talte frk. Tarp derpå:

»Som gammel elev og som lærerinde ved skolen i næsten 40 år vil jeg gerne på skolens jubilæumsdag ønske tillykke og sige en tak.

Jeg er elev fra 1906 og har den glæde her at have to af mine gode kammerater, Thyra Møller og Dorteia Møller, og to af mine kære lærerinder fra dengang, Thyra Mayland og Ingeborg Lauridsen — moster Ingeborg, som vi fik lov at sige.

Når vi ældre tænker på Ankerhus fra dengang, en nøgen bygning med små træer og buske omkring — og ser An-

kerhus i dag — forstår vi knap, det kan være den samme skole — det er i beundring vi ser det, der er sket.

Som lærerinde gennem de mange år ved jeg lidt om hvad det har kostet at nå så vidt, ved, at det ikke altid er gået lige glat, ved, at der har været modgang og modvind; men jeg ved også, at med modgang voksede fru Lauridsens mod, hendes vilje, hendes kræfter, og ideens fane blev holdt lige højt.

Tillykke, fru Lauridsen, med det værk, De har skabt, med alt det, De har nået gennem 50sindstve år — og tak for det rige livsarbejde, de fri kår, De har givet mig — et arbejde, jeg har været glad og lykkelig for. Tak, kære fru Lauridsen, tak, inderlig tak!

De mange kolleger, jeg har haft, vil jeg også gerne sige tak. Tak for samarbejde, samvær og venlighed. Jeg tænker især på mine første kolleger — Margrete Pedersen, Ulla Pedersen, Olga Reppien, frk. Ussing og frk. Bojsen. — Vi var så unge dengang, og vi var så få, og det var måske grunden til, at vi blev så stærkt knyttet sammen og havde det så dejligt sammen.

Jeg tænker på Folmer Dam, der i mere end 30 år har givet skolen sin store arbejdskraft, sine rige evner, og jeg tænker på fru Dam, der to gange har været min elev og nu er forstanderfrue, og som så beundringsværdigt skøtler sit hjem, sine små børnebørn og sit skolearbejde.

Jeg tænker på Fru Wille Jørgensen, der med så megen forståelse er gået ind i skolearbejdet, jeg tænker på alle, der i kortere eller længere tid har været med i dette. Jeg mindes frk. Boldsens perlende latter, der satte humør i såvel lærere som elever, frk. Jensens charme, frk. Øthers korrekthed, Johanne Sørensens hjælpsomhed, frk. Dam Miksels omsorg, Karen Bjerres og Johanne Jørgensens festlige arrangementer. Dem alle kan jeg ikke nævne — men alle tidligere såvel som nuværende Kolleger vil jeg gerne sige tak for den værdi, de har givet skolen og mig — i samvær og samarbejde — alle har jo hver på sin måde bidraget til at gøre dagene gode og værdifulde — været med til at præge skolen.

Og så sidst, men ikke mindst — de mange elever, der har befolket skolen gennem årene, og som har været dagens arbejde og opmuntring — dem, der har betinget al det andet, betinget at skolen i dag er det, den er. Jeg ser deres ansigter, deres levende interesse, deres arbejdsiver og mindes deres venlighed og mangt et fornøjeligt frilidssamvær, mange gode stunder. I der er med i dag, tak for dengang, tak fordi

I kom til festen i dag, og tak for jeres trofasthed mod os her. Jeg ville ønske, min tak kunne nå ud også til de mange, som ikke har kunnet være med i dag.

Til slut vil jeg ønske for skolen — ønske, at den stadig må fyldes med gode interesserede elever — at de der står i arbejdet, de, der skal føre arbejdet videre i de kommende år, må få held, lykke, forståelse og evne til at føre arbejdet videre, så skolen må bevares og må vokse i anseelse til gavn for hjem og samfund og, som Johanne Kirk så smukt skriver i jubilæumsskriftet »også som fordem må give unge kvinder, arbejdsmod, hjælp og lyse minder!« Lykke til!«

Dagens store overraskelse fremkom under middagen, idet husholdningsinspektør fru Ulla Pedersen meddelte, at frk. Tarp var tildelt den kgl. belønningsmedalje af 1. klasse med krone. De tilstedeværende tilkendegav straks deres bifald og glædede sig over den æresbevisning, som frk. Tarp ærligt fortjente efter de mange, mange års trofaste arbejde på Ankerhus og for husholdningssagen.

Derefter talte fru Wille Jørgensen, der bød særlig velkommen til jubilæumsholdene, omtalte sit kendskab til specielle jubilæumshold fra hendes Ankerhustid — særlig det første, hvoraf vi har to som lærerinder her på skolen, frk. Buckhøj og frk. Langkjær. — Holdene rejste sig under klapsalver.

Fru Bransager Nielsen mindedes gamle dage, — hun var en af fru Lauridsens første lærerinder — omtalte fru Lauridsens evne til at give sine hjælpere frie hænder og

give dem ansvar. Hun gav dem opgaven — så måtte de selv finde vej frem, hvordan de vilde løse den. Takkede for tiden — ønskede alt godt fremover.

Frk. Saaby lykønskede skolen fra de to københavnske seminarier — ønskede fru Lauridsen tillykke med dagen og ønskede god fart fremover. Takkede for det samarbejde, frk. Berg Nielsen og hun havde haft med forstander Dam, den glæde og gavn de havde af samarbejdet, og håbede, at det måtte fortsætte i de kommende år.

Den tidligere formand for Statens Husholdningsråd fru Karen Braae takkede for skolens målbevidste indsats og dens realitetssans. Dens betydning er større end nogen kan måle.

I spisestuen på gl. Ankerhus var samlet nogle af Mor Magdas ældste gamle elever og hjælpere bl. a. Laura West, hendes første elev og medhjælp på Sorø Husholdningsskole. Og der var Larsen Grøn, der skabte det første haveanlæg om Ankerhus, således at man den dag i dag glæder sig over den skønne park.

Der var Thyra Majland, Marie Jensen Bregn, Dagmar Møller, Sofie Højgaard, Ingeborg Brekling o. fl. Johanne Sørensen var den dag Mor Magdas privatsekretær og fungerede som en hyggelig værtinde. For denne kreds blev der næsten gennemført et »dobbeltprogram«, idet der blev holdt så mange taler, som tiden tillod, ind imellem udsendelsen fra salen, hvor den største flok var forsamlet.

Bl. a. talte Margrete Pedersen, Odder:

Kære fru Lauridsen! Også jeg som gammel vandrelæreinde og elev på Ankerhus vil gerne hylde og takke Dem for Deres gerning her på dette sted.

Tak og hyldest fordi De havde mod til at kaste anker her ud på den stenede bakke ved Pedersborg sø.

Der kom modgang — og lit gik der høj sø — og to verdenskrige ruskede slemt i skuden, men ankeret holdt.

Tak og hyldest fordi De stod og overvandt alle hindringer.

Et herligt dagværk kan De nu ved fyraftenstid se tilbage på. Deres arbejde er lykkedes stort.

Fru Lauridsen, De tog nyt land under plov som Deres forfædre i Jylland.

Da jeg i aftes så ud over Ankerhus med de mange hundrede kulørte lygter, og huse, træer og mylder af mennesker, syntes jeg, det var som et eventyr af »Tusind og een nat«. Ja vidunderligt var det.

Jeg vil gerne føje en personlig tak til for alt, hvad jeg har modtaget af dygtiggørelse og begejstring for »sagen« her på Ankerhus. Jeg har aldrig fortrudt, at jeg kom ind i husholdningsarbejdet. Var jeg ved at køre træet, så kunne et instruktionskursus på Ankerhus puste til begejstringens ild, så den flammede op igen.

Og tak for trofasthed igennem de mange år.

Der var ikke stunder til at hygge sig for længe ved middagbordet, for allerede kl. 14,30 serveredes der fra fryseboksen rysteribs »over det hele«, serveret af 2det års, hvor man end gik og stod — samtidig hørtes rysteribsvisen, man undrede sig over, hvor den sang kom fra; men det var atter højtaleren, der hjalp til. Midt under det hele kørte undervisningsministeriets bil op foran fru Lauridsens dør med kontorchef fru Torkild-Hansen og departementchef Michelsen ledsaget af sekretær Brynskov, som medbragte en mægtig kurv med fine frugter og skønne blomster. Der var på det tidspunkt stor trængsel i stuer, på trapper og gange, så der måtte ligefrem banes vej, men det gav jo jubilæumsstemning.

M. L., der havde været nødt til at tage et lille hvil, kunne heldigvis være med til den egentlige jubilæumsfest.

Ankerhus synger

Mel.: Jeg er havren —

Kan I høre —
mine klokker går,
ringer ud det halve
sekels år.
Hører I i dem
en sælsom klang
som af pigerøster —
dagen lang?

Å, de ler —
og deres latter når
helt fra mine
første spæde år,
da jeg rejstes
på en gullig brink,
skabt såmænd
på pigens første vink!

Denne pige
randt af Jyllands jord,
stærk og sejg
og èt med ting, der gror.
Mellem hendes hænder
blev jeg til —
lyt til arbejdsglæden
i mit spil!

Disse hænder
holdt af puslespil —
flytte brikker —
forme — bygge til!
Derfor fra en tomt
med sten og grus
endte jeg som byen
Ankerhus! —

Er jeg by —
dog som et træ jeg gror!
Dybt jeg rødder slog
i gavmild jord.
Pigesindet
blev mit voksested,
og med det mit ry
fløj langt af led.

Å, du kender mig,
du har mig kær!
Jeg gav pigehænder
arbejdsværd,
pigetanken gav jeg
retning, ror. —
Pigens barn er jeg —
og hendes mor!

Karen Blicher Dam.

Magdalene Lauridsens fond.

Som meddelt og fortalt i festskriftet fik M. L. den 9. februar 1952, 50 års dagen for købet af den jord hvorpå Ankerhus er bygget, stiftet et fond, bærende hendes navn. Formålet dermed er bl. a. hvert år d. 5. januar at uddele halvdelen af de til rådighed stående midler til unge kvinder, der vil tage en skolemæssig huslig uddannelse, og som ikke ad sædvanlig vej kan få en tilstrækkelig hjælp dertil.

Fundatsen blev d. 3. oktober konfirmeret, stadfæstet, af undervisningsministeriet, signeret af undervisningsminister Flemming Hvidberg.

Ved jubilæet havde fru M. L. den glæde at modtage flere pengegaver dertil, således fra gamle elever, fra skolens lærerkreds, Sorø Husholdningsskole, Bondestandens Sparekasse, forretningsvenner såsom slagtermester Trebbien, og flere andre; — således, at fondens beløb nu er oppe på 25.000 kr., hvorfor den første uddeling kan finde sted allerede til næste år. — Fondens bestyrelse består af: Fru Agnes Eliasson med fru Karin Toft som suppleant, af frk. Margaret Lauridsen med fru Elna Dam som suppleant, samt af forstander Folmer Dam med sekretær frk. Thea Rasmussen som suppleant.

NB. Interesserede kan få reguskabet tilsendt.

MED SMÅ EVIGHEDSKRANSE

ved mindstenene i haven har vi ved jubilæumsfesten gerne villet mindes Peter Dam - bedstefar Anders Lauridsen - Hans Gram - Caroline Steen - Anna Ring og Ellen Sejersø.

Desuden vil vi også gerne mindes Sigrun Øyaas Trier-Hansen, Vallekilde - den engelske undervisningsminister mr. Tomlinson - kordegn Kofoed - Thomas A. P. Hejle - J. P. Lendal - Eiler Schroder, Sorø - Benny Dam f. Herold, Bornholm, som nu også er gået bort.

IDYL OG HISTORIE

Af Jens Nyberg.

Der tales så meget om rustninger og krig i denne tid, at mangfoldige mennesker sidder rundt omkring på landet og er helt forskrækket over, hvad radioen fortæller morgen, middag og aften. Hvor er tiden svær for mange, der sidder i de ensomme huse, langt fra andre mennesker.

Det tænker jeg på, da jeg i nogle dage har vandret rundt på Sorøegnen, fyldt med en mærkelig blidhed og fred og her fundet ind i en mærkelig stor naturhave, der strækker sig omkring Ankerhus og den efterhånden altfor stærkt tilgroede sø op til brinken, hvor Pedersborg hvide kirke ligger. Allevegne ser man unge piger, cyklende eller gående, som ruster sig som værnepligtige soldater til at gå ind i en bedre krig: Krigen mod fattigdommen og den usselhed, der kommer af dårlig madlavning, kampen mod vankundigheden, ugideligheden, og for at komme ind i en bedre forståelse af, hvorledes man kan få meget ud af lidt, og deraf gavne hele vor økonomi for uoverskuelige summer.

Ankerhus er jo historisk det første husholdningsseminarium i Danmark. Her har tusindvis af unge piger fra hele landet, fra Island, Finland, Norge, Sverige, Færøerne og Tyskland strømmet til i to menneskealdre, og hvad en sådan flok har skullet bruge af klæder, småpynt, brevsager, strømper, sko, porto, blade, slik, postkort og cykleremedier er jo købt i Sorø, ligesom der i eksamenstiden er mange tilrejsende, som naturligvis samtidig vil se Sorøs historiske og poetiske omegn. Her er også noget, der er værd at se og høre. Hver morgen og hver aften synges og spilles der i de forskellige lærdomsafdelinger i den skønne by, og ikke mindst hos Magdalene Lauridsen. Hun går nu mod de firs, men er stadig virksom og opfyldt af den pionerånd, der baner sig vej gennem modstand.

Hvor er her skønt ved den gamle Kongebro med de mægtige linde, fint besunget i et digt til gamle elever af Peter Dam:

Hører I kongebrolindenes susen
fødes og stige, synke og dø!
Vandene larmer og koger i slusen,
hvid skinner kirken bag Pedersborg sø.

Peter Dam var fru Lauridsens ægtemand og støtte i vigtige grene af undervisningen, en pædagogisk begavelse og en

fin pen, hvad forskellige smådigte bærer et levende vidnesbyrd om. Efter at have skildret, hvad vi *hører* på dette sælsomme gammelhistoriske sted, appellerer digteren til *synet*:

Ser I blandt åkandeflådernes blade
blomsterne hvide bag strågule rør?
Skuer smalsøens gnistrende flade
flimre bag skrænternes bøgeløv-slør?

Til sidst er der en appel til *hukommelsen*, den forunderlige evne, der gør livet og dets hændelser så rigt:

Husker I plæner og træer og buske,
badet i sol eller drysset i sne?
— Arbejdets travlhed I sagtens kan huske,
mon I kan dets velsignelse se?

Dette digt giver så ypperligt stedet og stemningen, selv fremmede fornemmer den straks.

Herud på Kongebroen nåede digteren B. S. Ingemann så ofte på sine aftenture omkring Sorø sø. Under de gamle knudrede bøgetræer kunne han i solnedgangsstunden stå og se den kønne hvide Pedersborg kirke højt og på bakken for enden af søen — kirken ligger højt og kan ses langt bort. Den er bygget af ruinerne af Peder Thorsteinsons borg fra Valdemarernes tid. Hr. Peder var en mægtig mand, lovkyndig klog og dristig. Hans hustru Cecilie var en søster til Asser Riig.

Et rigt liv udfoldede sig her på egnen i middelalderen, økonomisk og kulturelt var det en stortid. Landets indbyggertal var 2 millioner, tiden en opgangstid på alle fronter. Sven Aagesøn skildrer Valdemar I som »skøn af åsyn, fin af væsen, skarpsindig, såre indsigtfuld i sine råd, en kæk og ypperlig kriger, fuld af høviskhed, sejr sæl og nådig, altid rig på lykke.«

Når det suser i kongebrolindenes kroner og kilderne fra bakkerne i Pedersborg sladrer, lister og klukker sig igennem Ankerhus' ejendommelige have, svæver historiske skikkelser fra Absalonstidens vældige optrin forbi vort indre syn.

Her skrev Saxo sin danmarkshistorie, en bedrift, der aldrig er vurderet til fulde. Her klang våbensmedens hammer fra den tidlige morgenstund, og ilden luede fra haveruderne i sværdfegernes bod.

Her syede sadelmageren og skomageren, hvad garveren sendte dem af forfærdigede huder fra klosterjordens om-

fattende landerier. Her fiskedes der lystigt i de rige søer og de stride åer, hvor faldet var stærkere og fyldigere, fordi Sjælland, lige som det øvrige land, lå lavere end nu. Egnen var fyldt med vældige skove, hvor egen og bøgen i sol og regn år for år kæmpede om magten, som kongen og kirken senere kæmpede politisk om, hvem der skulle styre og regere riget.

Kongens 22 vendertogter er velbekendte . . . Valdemartiden og dens forhold til Sorøegnen er værd at studere. De fredelige sysler, der her er øvet gennem årene, har fået betydning op til vor tid . . . Valdemarernes tid var en storhedstid, danskerne var et blomstrende folk, indtil »den sorte død« og de holstenske grevers misgerninger lagde landet øde.

Klosterhaverne i Sorø var helt fra klostrets ældste tid i Absalons og Valdemarernes dage velkendt for deres urter. Klosterhaverne i Sorø var egentlig, siger fru Lauridsen, den første husholdningsskole i Danmark. Nu er det igen aktuelt at smage maden op med urter. Da *vi* begyndte med have-sagen som husholdningsfag, troede man virkeligt, at når vi brugte spinat, var det kun af det rene armod, så slagterens kone inde i Sorø måtte forsvare os overfor byens folk med, at vi da også brugte kød! . . . Nu ved enhver husmoder, hvilken umådelig vitamin-rigdom der er i spinat. Ad den vej kan kvinderne bøde på de fattige tider og de kostbare kødrationer, skønt grønsager efterhånden også er blevet dyre i de svære dage, da producenten rider på forbrugeren . . .

Derfor er det en stor ting, hvis de små familier har et stykke jord at dyrke, ja her burde bykommunerne i langt højere grad vise vej. At røgte arnens ild er ikke blot noget, der luner, men også noget der nærer.

Det er ikke meningen at skrive det 1. danske husholdningsseminariums historie — det ville blive en tyk bog — eller husholdningssagens historie, — thi det ville være uoverkommeligt, da der heldigvis efterhånden er *mange* seminarier og husholdningsskoler rundt i landet, og flere kommer til tid efter anden, fordi den opvoksende kvindelige ungdom har fattet varm interesse for den side af det vigtige liv som husmoder. Mangel på kendskab til madlavning, barnepleje og regnskabsføring er den revle, hvorpå mangt et ægteskab er strandet.

Hvert år vokser der tusindvis af unge kvinder op, som trænger til al mulig undervisning på dette punkt, og derfor er det en *patriotisk* opgave at henvise de unge til de mange aftenskoler i byerne og til skolekøkkener på landet,

til husholdningsskolerne og -seminarierne for at få del i de mange kundskaber, som gør livet værd at leve i en ondsksfuld tid, da så mange farer truer livet. Den engelske forfatterinde, Jane Austen, skrev til sin søster: Når Du vil skrive romaner, så husk, at tre eller fire familier i en by på landet er det bedste stof at arbejde med.

Her er et vigtigt emne for en nutidens Jane Austen, til lige at skrive en præmieroman om, hvilken forfærdelig ulykke det er, at en moder ikke lærer sin datter køkkenets hemmelighed, eller renlighed og vask og ligeledes sønnerne hjælpsomhed i ægteskab med skønheder, hvor ellers alt — sammen med skønheden — kan være forlorent. Hver eneste dag udspilles der her tragedier bag nedrullede gardiner.

Wire-recorderen.

Undervisningsministeriet forærede os i jubilæumsåret en wire-recorder d.v.s. en trådoptager, som vi er meget glade ved. Hele apparatet fylder ikke mere end en stor grammofon, men kan optage og gengive tale, sang, musik og anden lyd på fortrinlig måde samt bruges som grammofon og radiogrammfon. Wire-recorderen er meget let at betjene og har den store fordel, at man kan bruge den samme tråd igen og igen til nye optagelser med påfølgende gengivelser, således at den bliver meget billig i drift, medmindre man altså ønsker at opbevare optagelsen for efterverdenen. I så fald må man nemlig skifte spole hver time, og en spole koster 40 kr.

Det er et herligt stykke nyttigt legetøj, vi her har fået. Indvielsen fandt sted ved jubilæet. idet eftermiddagens højtidelighed selvfølgelig blev optaget, så når Ankerhus holder 100 års jubilæum, kan man gengive, hvad der blev sagt 50 år tidligere; men desuden bruger vi den i stor udstrækning ved foredragsøvelser og køkkenforklaring, idet vi optager brudstykker af elevernes undervisning og benytter gengivelsen ved den kritiske gennemgang af deres præstation, så de selv kan høre, hvad fejl de begår. De bliver altid meget forbavsede over at høre deres egen stemme. Man kan nemlig ikke kende sin egen stemme. Jeg er bange for, at overraskelsen som regel er pinlig eller i alt fald ikke helt behagelig, men så har man da muligheden for at rette sådanne unoder som »og-e«, »men-e«, »hm«, »netop« m. v. Naturligvis kan man også bruge fyren til gengivelse af radioforedrag på andre tider af døgnet end de, hvor de holdes, hvad der kan være til stor nytte, ligesom apparatets underholdningsbidrag i form af fine musikgengivelser er værdifuldt, og endelig må jeg indrømme, at jeg personlig af og til benytter en spole til ungernes småsnak, pludren, sang og anden opførsel, som både de og vi kan have stor glæde af, når de bliver voksne. Alt i alt har vi grund til at være ministeriet taknemlig for denne akquisition, som i brugen nok skal vise sig at være både pengene og ulejligheden værd.

F. D.

Kursusdeltagere 1952

5 mdr.s husholdningskursus fra november 1952

Amundsen, Helga, Kampen Skole, Oslo, Norge
 Andersen, Margrethe Anna, Drosselvej 3, Holbæk
 Benjaminsen, Britt, Frognervejen 27, Oslo, Norge
 Borchorst, Anni, Frederikssundsvej 113, Måløv
 Borg, Sigrid, Skovgårdsgade 2 a, Aarhus
 Carstensen, Käthe, Ulvesbøl, Husum, Sydslesvig
 Castella, Lis, Bredahlsvej 9, Valby
 Christensen, Agerholm Hanne, Ø. Jølby pr. Erslev, Mors
 Christiansen, Edith, Nr. Skovsgård, Hanherred
 Dahl, Else, Engbakken 5, Virum pr. Holte
 Due, Vibeke, Græshave pr. Gloslunde, Lolland
 Gøggaard, Lassen Sonja, Mygdal pr. Hjørring
 Hansen, Marie Else, Italiensvej 2, København S.
 Hansen, Grethe, Haldagerlille pr. Fuglebjergr
 Hansen, Dalsgaard Ruth, Ranum
 Hansen, Lohmann Erna, Aasum pr. Seden
 Hansen, Lohmann Carna, Aasum pr. Seden
 Hansen, Lohmann Dagny, Aasum pr. Seden
 Henriksen, Birte, Tjæreborg
 Holme, Hedvig, Ø. Hæsinge pr. Højrup
 Jensen, Grethe, Fodby
 Jensen, Kiel, Kirsten, Kragholmsgade 11, Frederikshavn
 Jensen, Kyhnau, Johanne, Horsebøg, Sorø
 Jensen, Riisberg, Margaretha, Ravsted, Sønderjylland
 Jørgensen, Elsebeth, Enighedsvej 17, Lyngby
 Jørgensen, Rita, Keldstrup, Slagelse
 Kristensen, Lise Inger, Salten Skov, Them
 Langklep, Hanssen, Karin, Undrumsdal Tønsberg, Norge
 Larsen, Lydia, Lystrupgård, Fuglebjergr
 Lund, Margrethe, »Byvang«, Højer, Sønderjylland
 Lundgren, Jonna, Døjringe, Sorø
 Madsen, Kragh, Joyce, Aggersvoldvej 22, Brønshøj
 Madsen, Theil Agnete, Goldsmithsvej 11, København F.
 Messerschmidt, Hanne, Frederiksvej 23, Sorø
 Nielsen, Aase, Tingjellinge, Dalmose
 Nielsen. Lütken, Karen, Nyrup, Kalundborg

Petersen, Herdis, Aagård
 Petersen, Karla, Nyhus, Flensborg
 Petersen, Møller, Marianne, Skodborgvej 264, Nærum
 Risgaard, Karen, Havndal
 Rosenkvist, Gerda, Trige
 Sandersen, Grethe, Nr. Vallenderød, Tølløse
 Sørensen, Vera, Salten Skov, Them
 Tams, Sofie, Koldenbyttel, Frederiksstad, Sydslesvig
 Urban, Elke, Vesterland, Sild

På kursus er der i år tre fynske søstre.

De unge pigers personlige regnskab

har man også nu ladet gå ind i undervisningen ved hjælp af fru Lauridsens »Regnskabsbog for unge piger«.

Regnskabet føres ganske enkelt af eleverne personligt, derigennem kan de på let overskuelig måde få et begreb om deres udgifter, ikke alene til skoleuddannelse, men også til de mange personlige fornødenheder både af fornøjelig, nødvendig og mere luksusbetonet art — hvilket sikkert også vil være af en vis interesse for deres hjem.

»Frøkenpiger« —

er et nyt begreb indført i undervisningen på Gl. Ankerhus i vinter. Det består i, at to af de unge elever skiftevis om eftermiddagen efter endt køkkenarbejde i ca. to timer er nærværende i dagligstuen iført deres eftermiddagskjole med et lille pynteforklæde (som heldigvis er blevet moderne igen). Deres opgave er bl. a. venligt at være tilrede, tage imod eventuelle besøgende, finde dagens aktuelle stof i blade og radio, oplæse et eller andet af interesse, servere en lille kop kaffe og hygge sig med dem af husets folk, der er nærværende.

Hidtil har det været til gensidig glæde, ikke mindst for fru Lauridsen, der heri også ser en måde til på naturlig vis at få de unge piger delagtiggjort i hensyntagen, naturlig indstilling og forståelse af hjemmets tarv.

Lidt om hilsener og gaver til jubilæet

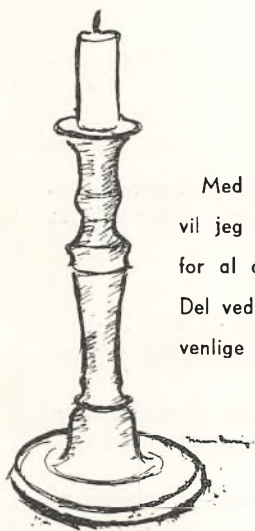
Det første, man har lyst til at nævne, er den store gave på over 4000 kr., der kom til fru Lauridsen fra mange kære gamle elever fra alle landets egne. Der var sendt lige fra en daler til flere hundrede kroner, som fru L. måtte anvende efter eget ønske. Det var en meget kærkommen gave, der næsten følte som en folkegave, og denne vil M. L. gerne udnytte bl. a. til hjælp til et nyt klaver i salen på seminariet til glæde for os alle og til en mere moderne belysning, som allerede er begyndt installeret på Gl. Ankerhus.

Seminariets nuværende elever skænkede seminariet et meget smukt ur, der nu pryder Ø. K.s dagligstue. Foruden mange andre betydelige gaver modtog seminariet fra Norge tilsagn om et komplet udstyr til et norsk elektrisk køkken; og det fik en »kasserollegave«, hele 24 stk., men det var en dansk aluminiumsgave. — Iøvrigt kom der talrige festlige flag, dejlige kunstgenstande, professor Eges kosttavler, tinfade, skåle, krystal, vaser, lamper, masser af blomster og grønne planter, lige fra mægtige dekorationer, palmer og orkidéer til små grønne kranse. — Fru L. fik personlig masser af »godter« fra nær og fjern, men også puder, bøger, et keramikrelief, ja selv en kransekage. En gammel elev kom med sin mors »Madam Mangor« i udgaven fra 1873, fru L.s fødselsår; fru Villemoes Andersen medbragte De samvirkende danske Husholdningsforeningers emblem, der nu er blevet Mor Magdas daglige prydelser; og der kom også hilsener fra mange andre organisationer, som Ankerhus har haft samarbejde med, både i Danmark, Sydlesvig og hele Norden.

Mange personligt prægede hilsener kom i form af breve og telegrammer både på vers og prosa. Fru Sigrid Trier gjorde begyndelsen med et billede af Hejmdals lur og et hyldestdigt til »Mor Magda«. — Mange hilsener kom fra slægt og andre prøvede gamle venner, mange fra mennesker i officielle stillinger, højtstående embedsmænd, politikere, redaktører og foreningsmennesker, men også mange fra sidste års unge elever. Alle disse hilsener gemmes nu omhyggeligt ikke blot i mapper og udklip, men også i sind og tanke. »Mor Magda« får dog ikke ro i sindet, før hun har prøvet at sige tak for alt dette.

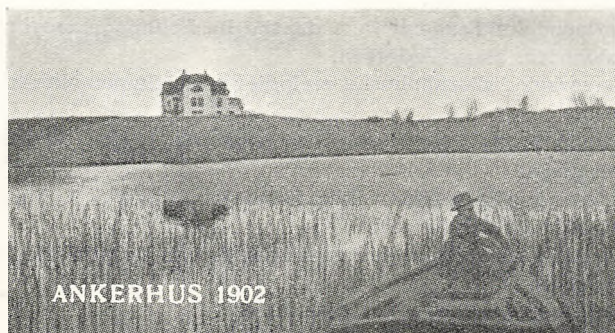
Siden fru Lauridsen d. 27. april blev alvorlig syg, har hun desværre ikke personlig kunnet læse og skrive, hvorfor hendes færden og virken i høj grad er hæmmet.

Fysisk har hun det forholdsvis godt og siger derfor, »det kunne have været meget værre.«

Med Mors Lys og Nøglen fra Peter Dams Gemmer vil jeg gerne takke for mine mange Arbejdsaar og for al den Hyldest, der blev mig og Ankerhus til Del ved Skolens Halvtredsarsjubilæum 1952 — for venlige Hilsener, kærlige Tanker og gode Ønsker.

Magdalene Lauridsen.

Program for

JUBILÆUMSFESTEN

PÅ ANKERHUS

SØNDAG DEN 31. AUGUST 1952

Kl. 12,00 pr.: Middag (se den opslåede bordplan).

Kl. 14,30-14,50: Der serveres en forfriskning overalt på institutionen.

Kl. 15,00 pr.: Festligt samvær i salen (højtaleranlæg i andre lokaler og i haven).

5 min. hilsener.

1. Fællessang: »Et jævnt og muntert virksomt liv på jord —«.
2. Præsident for Det kgl. danske Landhusholdningsselskab kammerherre Chr. Lüttichau.
3. Solosang: »Nu er det længe siden —«, organist Henrik Schiøtz.
4. Departementchef Alb. Michelsen, undervisningsministeriet.
5. Husholdningsinspektør fru Ulla Pedersen.
6. Flerstemmig sang: »Jeg ser de bøgelyse øer —«, elever på skolen.
7. Formand for Statens husholdningsråd frk. Ingefred Juul Andersen.
8. Fhv. statsminister, folketingsmand Knud Kristensen.
9. Flerstemmig sang: »Jeg elsker de grønne lunde —«, elever på skolen.
10. Formand for Foreningen af Husholdningsskoler, forstanderinde frk. Olga Reppien.
11. Formand for Foreningen af danske Husholdningslærere konsulente frk. Mary Pedersen.
12. Klaversolo: »Bornholmske melodier —«, kommunelærer Gunnar Dam.
13. Forstanderinde for Sorø Husholdningsskole frk. Elisabeth Vestergaard.
14. Solosang: »En kvinde fulgte kaldet —«, (tekst S. A. Lundgaard), organist Henrik Schiøtz.
15. Formand for Foreningen Ankerhus forstanderinde frk. Margrete Pedersen.
16. Konsulent fru Lillemor Erken, Norge.
17. Fællessang: »Kan I mærke, det lysner af solskin —«.
18. Ordet frit i 15 minutter for 3 min. hilsener.
19. Flerstemmig sang: »I skovens dybe, stille ro —« elever på skolen.
20. Fru Magdalene Lauridsen.
21. Fællessang: »Udrundne er de gamle dage —«.

Præcis kl. 15 samledes de indbudte gæster i salen med så mange tidligere elever, som denne kunne rumme — aldrig har den været så pakked, der stod og sad mindst 500 mennesker som sild i en tønde — hvor den egentlige jubilæums-højtidelighed fandt sted. Med Folmer Dam som dirigent gik denne del af festen lige så glat igennem som det øvrige med vekselvis taler, sang og musik. Det blev en storslået hyldelse til fru Lauridsen og Ankerhus, som det fremgår af referatet.

Kammerherre Chr. Lüttichau udtalte: »Jeg står ikke her på grund af bedrifter på husholdningens område, men som repræsentant for Det kgl. danske Landhusholdningsselskab, der for en del år siden valgte mig ind i seminariets bestyrelse, og jeg vil gerne i denne egen-skab bringe en hilsen til Ankerhus. Da jeg i går kørte gennem dette dejlige land, kom jeg til at tænke på, hvilken udvikling der er sket i mit korte spand af tid, hvor vi har oplevet 2 verdenskrige. Ganske naturligt kom jeg på vejen gennem Jylland, hvor Dalgas' virke har sat sig stærke spor, til at tænke på ordene »hvad udad tabes, skal indad vindes« og måtte erkende, at vi gang på gang trods tidens uro og vanskeligheder kan konstatere, at det går jo dog fremad. Det slog mig da, at grunden til, at det stadig går fremad, må søges i den ildhu og kraft, hvormed de enkelte personer har virket i vort samfund som nu bl. a. Dalgas, og jeg kom til at tænke på, hvorledes det selv under krigens vanskelige år gik fremad på Ankerhus ved fru Lauridsens ildnende indsats, altid var fru Lauridsen rede til at tage en tørn, manglede der noget her eller der, skulle hun nok få det til at gå.

Når vi indenfor Landhusholdningsselskabet uddeler medaljer, bægre og andre udmærkelser, så hører vi fra konsulenter eller hvem der ellers har med det at gøre, at konen i huset har haft sin meget store betydning på sådanne steder, og således er det også med fru Lauridsen. Der har stået gnister fra hendes bål, og virkningerne af hendes arbejde har bredt sig som ringe i vandet. Når jeg på Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs vegne nu overbringer en lykønskning til skolen, så ved jeg, at jeg ikke kan gøre det på nogen bedre måde end ved at ønske, at fru Lauridsens ånd også i årene fremefter må præge arbejdet. Jeg tror, at eleverne altid vil flokkes om skolen, og de vil tage med sig begejstringen for og glæden ved arbejdet. Vi hilser og hylder fru Lauridsen for den indsats, hun har gjort, og håber at den må fortsætte på samme måde i årene, der kommer.«

Departementchef *Alb. Michelsen* udtalte sin glæde over, at repræsentanter for undervisningsministeriet havde lejlighed til at gæste skolen på denne jubilæumsdag, som der var al mulig grund til at fejre på festlig vis, og sagde videre: »For 50 år siden købte fru Lauridsen de 24 tdr. land, den gang en nøgen bakke, nu institutionen Ankerhus, der har ry ikke alene i Danmark, men i hele Norden. Ankerhus er ikke blot en skole til uddannelse af husholdningslærerinder og med kursus for unge piger, der ønsker at dygtiggøre sig i hjemmets gerning, men mange ting, alle dog med sigte på at skaffe hjemmets kvinder en god uddannelse og de bedste kår. På denne jubilæumsdag kan man se tilbage med glæde på det, der er nået og med fortrøstning til fremtiden. Det er mig en personlig glæde fra undervisningsministeriet at bringe en varm tak for den gerning, som her er øvet og stadig øves, og for hvad her er bygget for danske hjem. Denne lykønskning retter jeg først og fremmest til skolens grundlægger, fru Magdalene Lauridsen, en af husholdningssagens store pionerer. Jeg tror, De føler vor glæde over at De nu er så rask, at De ved Deres nærværelse kan kaste glans over festen. Vort 30-årige bekendtskab har efterhånden udviklet sig til et varmt venskab. Ved Islands tusindårsfest for over 20 år siden mødtes De og jeg på Tingvallasletten og senere mange gange i Danmark. De har altid for mig stået som en af de stoute og stolte kvinder, vi møder i de islandske sagaer. Gennem et halvt århundrede har De med Deres stærke personlighed gennem Deres virke på Ankerhus ydet en enestående indsats til gavn for utallige hjem i by og på land og hermed til gavn for helheden. Deres iderigdom og altid gode og praktiske råd har haft en afgørende betydning for hele husholdningssagen og har præget lovgivningen og administrationen på disse områder. Vi bringer Dem, seminariets ledelse samt de dygtige medarbejdere, som De har valgt til at føre seminariet videre, ministeriets hjerteligste lykønskning og varme tak.

Husholdningsinspektør fru *Ulla Pedersen*: Et gammelt kultursamfund er berettiget til at stille visse krav til en skoles virksomhed. Det vigtigste er, at den ledes i pagt med fortiden og med fremtiden for øje. For 50 år siden startede skolen her i pagt med det danske folks fortid og traditionerne i folkelighed og frihed og trofasthed mod alt dansk, præget af højskolens ånd, som fru Magdalene Lauridsen førte med sig i sin skolegerning, og som der smukt værnes om i dag. Under min elevtid på Ankerhus fik jeg åbnet øjnene for husholdningssagens enorme betydning. Her blev jeg klar over, at Ankerhus er et sted, hvor ideer udkastes og folk mødes for at drøfte dem, og her prægedes min indstilling til husholdningsarbejdet på folkelig vis. Jeg vil gerne takke for både elevtiden og for den efterfølgende lærerintetid, og dertil kommer en tak for de mange, mange års venskab. Selvom jeg takker på egne vegne er jeg sikker på, at jeg har alle gamle ankerhusere bag mig, fordi Ankerhus er så rummelig, at der er plads til

kærlighed, venlighed og råd til os alle. Spørger man, om Ankerhus stadig arbejder med fremtiden for øje, må dette besvares med et klart ja. Der virkes og udvides på alle områder og holdes kontakt med alle betydende kredse også udenfor landets grænser. Fru Lauridsen har ved sin indsats indskrevet sit navn i historien, og alle gamle elever takker Dem, ærer Dem og beundrer Dem. Jeg vil gerne her takke min gamle lærere Marence Tarp, Margrete Pedersen og Agnes Eliasson. Ledelsen af Ankerhus er tro mod den ånd og tradition, fru Lauridsen har skabt. Også forstander Følmer Dam vil jeg gerne takke som den fødte pædagog, der også ved udviklingen af forsøgsarbejdet og de nordiske og internationale forbindelser har ydet en indsats. Jeg takker Følmer Dam for det arbejde, han har gjort, for at skaffe husholdningslærerindeuddannelsen den nødvendige videnskabelige baggrund, og jeg vil gerne hertil knytte en tak for alt det, De gik i brechen for i krigens tid for Danmarks sag. Vi glemmer ikke gl. Ankerhus, hvor husholdningsskolen har til huse og hvor Margaret Lauridsen virker i pagt med alle gode traditioner. Jeg vil gerne takke Dem for Deres fine forståelse af vor tids ungdom, og fordi De altid har været Mor Magda en god og kærlig datter. Mit jubilæumsønske er, at skolen stadig må stå som et bannermærke for en vågen og villende dansk ungdom, som vil varetage de tusinde hjemms tarv.

Formand for Statens Husholdningsråd frk. *Ingefred Juul Andersen* fik derefter ordet og sagde: »Ankerhus, den første gang jeg så dig, det var en sommerdag — i juli 1917. Sammen med nogle højskolekammerater så jeg indenfor, og vi følte, at her var der smukt og godt at være, og luften var ren både ude og inde. Og midt i al denne herlighed så vi — ja, undskyld jeg siger det, men sådan følte vi det i 1917 — en gammel kone (jubel), og denne gamle kone, det var fru Lauridsen, og pludselig var vi placeret med en portion rysteribs. Jeg tænkte ikke dengang på, at mit første møde med fru Lauridsen og Ankerhus skulle få den betydning for mig, den senere fik. Jeg kom her som elev og mødte et par ældre lærerinder, det var frk. Margrete Pedersen, Hadsten, og frk. Tarp; det var dengang, men efterhånden er vi blevet omtrent lige gamle. Det var i 1921, men frk. Tarp hørte med til billedet, som hun gør det den dag i dag. I min elevtid kom der også en ung fyr som lærer, det var skolens nuværende forstander. Disse mennesker og flere med dem har været med til at præge husholdningsarbejdets udvikling og fremtid. Fru Lauridsens ideer og arbejde har været som en broget mosaik, hvori farverne dog ikke står i nogen skærende modsætning til hinanden. Der var tider og tidspunkter, hvor jeg har været uenig med fru Lauridsen og Ankerhus, men uenigheden har været et led i den videre udvikling. Ankerhus ligger ved Hovedvej 1, hvor tidens tempo farer forbi. Der er også tempo, men ikke forjæthet over arbejdet her. Man forstår, at kravene er store, men har altid med ildhu og energi formået at forme frem-

tiden. Det arbejde, som gennem 50 år er øvet her, har været med til at muliggøre oprettelsen af Statens Husholdningsråd. Forstander Folmer Dam har været med siden rådets oprettelse og været et af dets virksomste og ivrigste medlemmer. Seminariets og rådets arbejde må være forskelligartet, men jeg vil håbe, at man altid vil formå at bevare forståelsen og kontakten fra begge sider. Jeg bringer Ankerhus en hyldest og tak og ønsker alt godt fremover.

Fhv. statsminister *Knud Kristensen*: »Når jeg ved denne lejlighed har fået lov til at sige noget, hvad jeg gør med glæde, så er det som repræsentant for et almindeligt dansk hjem, som far til en datter, der har gennemgået skolen her. Husmodergerningen har tidligere og måske tildels endnu ikke været tillagt den betydning for hjemmets opretholdelse, der tilkommer den, men virksomheden på Ankerhus og andre lignende skoler har stærkt bidraget til at ændre dette forhold. Det er af meget stor betydning at opøve husmoderen til faglig dygtighed. Husmødrene administrerer den overvejende del af landets nationale indkomster. Betydningen af, at disse administreres på en forsvarlig måde både med hensyn til økonomi og sundhed, er givet, men husmoderens gerning er også med til at opretholde harmonien i og glæden ved hjemmet. Arbejdet her på Ankerhus med hensyn til husmoderens faglige dygtighed og hendes forståelse har været af største betydning såvel for det enkelte hjem som for det danske samfund. Der er grund til at se på denne gerning med den dybeste respekt og taknemlighed. Som mand, som husfader og som dansk statsborger retter jeg en hjertelig tak, ikke mindst til dens stifter og leder gennem mange år, fru Magdalene Lauridsen. Fru Lauridsen har forstået at vælge sine medarbejdere på en sådan måde, at de harmonisk har kunnet gå ind i skolens arbejde og ånd, og jeg vil også gerne takke denne stab. Det er dog ikke alene den faglige dygtighed, Ankerhus har udviklet, men også sansen og synet for de åndelige, nationale og kristelige værdier i folket, og dette har også været med til at præge de unge piger, der er udgået herfra, og er med dem som ledere af husholdningsundervisningen spredt over det ganske land. At bringe sådanne værdier ud i folket ved siden af eller rettere over den faglige oplysning, er en gerning, man må takke skolens leder, forstander og medarbejdere for. Som repræsentant for et jævnt dansk hjem ønsker jeg for Ankerhus, at den også i fremtiden må formå at føre en faglig udvikling videre på højde med tiden, men samtidig bevare sansen for de højere værdier, som ligger over det materielle.

Formanden for »Foreningen af Husholdningsskoler«, først. frk. *Olga Reppien*: »Magdalene Lauridsen og Ankerhus — det er et navn og et sted; det har klang af ægthed, dygtighed, vilje og resultater. Det er et navn og et sted, vi alle nærer dyb beundring og respekt for — har megen kærlighed til og er stor tak skyldig.

I et halvt århundrede har begge navne været i forgrunden for danske hjem og husholdningsarbejdet i Danmark — ja — langt ud over dets grænser.

Fru Lauridsens arbejde begyndte vel som en lille gnist af lyst og interesse for hjemmenes sag — ved dygtighed, energi og uselvskhed har den lille gnist udviklet sig til det lysskær, husholdningsarbejdet i Danmark står i i dag.

Fru Lauridsens *tro* i sin sag var så stor, at da hun i *håb* kastede ankeret på dette sted — har det ved *kærlighed* til arbejdet givet liv til den oplysning, der var brug for i de danske hjem.

Men skulle arbejdet lykkes og trives — ikke alene her, men også udadtil — så måtte der samarbejde og fællesskab til — derfor var fru Lauridsen også den, der i 1906 stiftede »Foreningen af Husholdningslærerinder- og lærere« — og som den initiativrige formand stred hun i mange år for også udadtil at få husholdningsarbejdet repræsenteret på rette måde — da man altid står stærkere, når man løfter i flok.

»Erfaren kvinde er god at gæste« — det er eet af fru Lauridsens egne valgprog. Vi anerkender og beundrer fru Lauridsens indsigt, fremsynethed — og alle de vanskeligheder, De har været med til at overvinde, og den indsats, De har gjort indenfor foreningen.

»Har målet man nået — sætter straks man et nyt« — det har været een af lede-trådene i fru Lauridsens arbejdes væv. De har *kæmpet* for sagen — ofte været med til at åbne myndighedernes øjne for nødvendigheden af at forbedre kårene for læreren, for eleverne, for undervisningsmidler og materialer — De har i sandhed båret *ved* til bålet — så gnisten kunne flamme — og det huslige arbejde dermed blev højnet i vort land.

Vi kan ikke nævne alle Magdalene Lauridsens gode bedrifter — og arbejde — det ses bedst i gerningen her — men vi kan beundre og *takke Dem* i dag — og vi kan love, at vi føler ansvaret for at videreføre og holde den gnist ved lige i fremtiden.

Det er moderne at føre olympiske fakler fra hånd til hånd — fra land til land — således vil vi prøve at holde Ankerhus-lyset højt i ære.

På »Foreningen af Husholdningsskoler« vegne vil vi gerne i dag overrække Dem en lille fakkelt eller flamme som symbol på, at gnisten nu er flammert op til lys og varme i tusinder af danske hjem og hjerter.

Vi vil værne om den — og søge allid at hæve hjemmets lys (fakkelt) højt til hyldest, til beundring og i taknemmelighed for Magdalene Lauridsen — husholdningssagens moder — og hendes værk — Ankerhus.

Tak for fortid og nutid — og tillykke med fremtiden for dem, der fører værket videre på dette sted.

Konsulent frk. *Mary Pedersen* bragte en hilsen fra Foreningen af danske Husholdningslærerinder — der omfatter ikke alene lærerinder fra Ankerhus, men også fra de to københavnske seminarier, og takkede

for den gæstfrihed, de altid havde mødt på Ankerhus — bragte endvidere en hilsen og tak fra Husmandsforeningernes Husholdningsudvalg, til hvis kursusarbejde spiren også stammer fra Ankerhus.

Tillige bragte Mary Pedersen, som gammel elev, en tak til skolen for alt, hvad den gennem årene har givet, ikke alene af faglig viden, men også af godt kammeratskab. Bragte fru Lauridsen, lærere og lærerinder en tak — en tak til fru Lauridsen for den omsorg, hun altid viser sine elever, og den betydning, det har, at hun også fortæller dem, hvis et eller andet ikke er, som det skal være. Takkede for timerne i de stille stuer på gamle Ankerhus — som gamle elever måske særlig mindes, når vi sang: Nu ringer alle klokker mod sky.

Mindedes også de gode ture, der blev arrangeret, bl. a. turen til Bornholm under forstander Dams ledelse.

Ønskede til slut skolen held og lykke i fremtiden.

Forstander frk. *Elisabeth Vestergaard*:

På denne sjældne festdag har også jeg fået lov til at bringe fru Lauridsen en varm hilsen og lykønskning fra denne plads.

Hjertelig tillykke, fru Lauridsen, tillykke Ankerhus og tillykke Danmark, som har været så lykkelig i sit land at have fostret en kvinde, der er blevet af så stor betydning for de danske hjem, har gjort en indsats derfor som få andre og fra sin tidligste ungdom har givet sine rige evner og alle kræfter for at føre hjemmenes sag så langt frem, som den er ført til denne dag. I en af Hostrups sange står der:

Grønnes kun, se det er sagen,
leve med og være vågen
leve kort tid eller længe
blot vi lyser op i tågen.

Ja, alt er grønnedes for Dem i de 57 år, De har stået som en af de førende kvinder i Danmark inden for husholdningssagen, ja, det er faktisk Dem, der har ført den sag ud i livet. De har levet med og for opgaven som ingen anden. For Dem har den været en livssag, ikke en sag af personlig økonomisk vinding (med dette har det været skrallt), men en sag af samfundsøkonomisk vinding.

De har været vågen og tidlig og silde spejdet efter, hvordan De bedst kunne tjene sagen, ikke herske over den. Jesus har sagt »Den, der vil være den største iblandt Eder, skal være alles tjener —« derfor står De, som den største indenfor denne sag, for De har været dens tjener. De har i sandhed lyst op i tågen, så den har lettet, og sagen nu ligger i klart lys, og for de danske hjem og alle dets arbejdere.

I Ankerhus, sådan som den ligger i dag, som husholdningssagens faste »anker«, har De sat Dem et varigt minde, der for kommende slægter vil lyse over en gerning, der har sat varige spor og for kommende slægter vidne om en stordåd øvet af en stor kvinde, stor i ånden, stor i gerningen.

På Sorø Husholdningsskole lagde De grunden til husholdningsarbejdet i Danmark sammen med fru Eline Eriksen, min forgænger, men snart blev det bur for trangt, De måtte videre, De måtte have foden under eget bord — og De fik det — og sådan er De bestandig gået videre, der har ikke været et år, hvor der ikke er »sket noget« på Ankerhus.

Ja, De satte Dem store mål og lod Gud velsigne værket, det var hemmeligheden, ved hvilken De nåede målet. Den tillid, De havde til Gud, var den faste støtte og ledestjerne i Deres liv. Jordisk rigdom samlede De ikke, men De vandt den rigdom, der er større, åndelig rigdom og glæde over som livet har formet sig for Dem og Deres livsværk, Ankerhus.

Så give da Gud, at Deres livs dage må bringe Dem den rigdom, som ligger i ordet »Lykkeligst at hvile på er fuldendte gerning«. Påskønnelsen har De høstet i kollegers kreds, påskønnelse også fra højeste sted, men den største lykke har De fået i Deres sind ved at få lov til at gøre den største indsats for det største i samfundet — det danske hjem.«

Formanden for foreningen »Ankerhus« frøken *Margrethe Pedersen*: »Da fru Lauridsen for 50 år siden købte 24 tdr. land herude »med alle herligheder«, var det måske nok i hovedsagen sten og grus, som udgjorde disse, men fru Lauridsen forstod at få stenen ryddet og få gruset tilplantet, så skolen i dag ligger som en rosenhave; men fru Lauridsen fik en skålfuld af opgaver, som skulle løses, og hertil har de gamle lærere, som engang var unge, og de skiftende elevhold, som jo altid var unge, medvirket på bedste måde. Vi, der har været her på Ankerhus, fik vor opgave tildelt, men vi fik frie kår til at arbejde med den, og det håber jeg også, at alle de unge lærerinder, som udgår herfra, må få. Jeg har været glad for, at jeg i mine år på Ankerhus også ligesom hørte med til familien, til fru Lauridsens børn, som har taget arven op efter hende. Siden jeg rejste til Hadsten, har jeg altid følt, det var dejligt at komme hjem til Ankerhus og at have venner her, og jeg takker de elever, som år efter år har valgt mig til formand for elevforeningen. Jeg er glad for, at jeg står som formand i dag og kan sige fru Lauridsen tak. Vi har i elevforeningen samlet nogle penge ind til Dem, fru Lauridsen. De er indsat på en bog, og vi har også skrevet adresserne på bidragyderne ned. De må bruges efter fru Lauridsens eget ønske til at smykke skolen. Værsgø', fru Lauridsen.«

Konsulent fru *Lillemor Erken*, Norge: Når jeg står her som repræsentant for Norge ved denne jubilæumsfest, tænker jeg med glæde tilbage på min elevtid, da jeg mødte så mange udmærkede mennesker bl. a. frøken Tarp og Følmer Dam samt først og fremmest naturligvis fru Lauridsen. For nogle år siden var jeg hernede med min lille datter, som fru Lauridsen straks tog ved hånden, og det er jo sådan, at vi

allesammen tænker på hende som Mor Magda. Her på Ankerhus har der altid været hjerterum og plads for hver enkelt af os. Vi føler, at hernede glæder I jer med os, når det går os godt, og føler med os, når vi har vanskeligheder. Den trofasthed, vi altid møder her på Ankerhus, kommer igen som trofasthed hos os i Norge. Kære fru Lauridsen, vi norske, som har gået hernede, takker Dem i dyb ærbødighed. Som et lille synligt bevis på vor taknemlighed mod Ankerhus og fru Lauridsen vil vi gerne fra Norge skænke skolen et norsk elektrisk køkken, som i de nærmeste dage vil ankomme. Vi skal aldrig glemme, hvad der har været gjort mod os norske, det kan De stole på. Kærlige tanker og gode ønsker vil strømme til fru Lauridsen og hendes medarbejdere fra alle vi norske, som har gået på skolen hernede.

Fru *la Cour Madsen*, Baunegaard, talte, efter at forstanderen havde givet ordet frit: »Det er som en skøn treklang at tænke på samarbejdet med M. L. og fru Eriksen. Grundtonen er glæden over, at de tog mig, skønt ganske ung, med ind i arbejdet på Sorø Husholdningsskole. Den næste tone er taknemmeligheden for lige fra begyndelsen at have været med i de vandrende kursus og til tilblivelsen af Ankerhus. Men den tredje tone klinger fra den jyske hede med den kraft, som barnløshjemmet gav Magdalene Lauridsen.«

Skoleinspektør frøken *Martha Jacobsen*, som er forstander for skolekøkkenlærerinde-afdelingen på Statens Lærerhøjskole i København, takkede for mange års gæstfrihed modtaget som censor på Ankerhus. -- »I dag tænker vi ikke på de gnidninger, der til tider har været mellem vore forskellige opfattelser. Det springer vi over og siger tak alligevel.«

Den islandske seminarieforstander fru *Helga Sigurdadottir*, som havde haft vanskeligheder med at nå frem til dagen, fortalte om, hvor tit hun havde hørt fortælle om Ankerhus, hvor så mange islandske husholdningspionerer er blevet uddannet til hjemmenes økonomi og lykke. Tusind tak fra Islands kvinder.

Forsamlingen sang som en slags svar den islandske digter Gunnar Gunnarsens sang »Kan I mærke, det lysner af solskin i sindet.«

Sorø bys borgmester købmand *Dan Clausen* takkede derpå skolen og for dens altid levende idealisme.

Forskolelærerinde frk. *Marga Teglbjærg*, der for 40 år siden kom til Ankerhus og tog eksamen fra Peter Dams forskoleseminarium (det nuv. bibliotek), hvortil var knyttet en kombineret uddannelse for skolekøkkenlærerinder, fremhævede stærkt Peter Dams pædagogiske og personlige betydning for hele udviklingen på Ankerhus.

Konsulent frk. *Jørgine Frank* bragte en frisk hilsen fra husholdningsarbejdet i Sydslesvig.

Overinspektør *Sigurd Ingerslev* gav i stilfærdige og hjertelige ord udtryk for Magdalenes betydning for sin familie, fortalte spøgende om hendes årlige eksamen hos moster Mariane (Etatsrådinden), der altid påmindede hende om at bruge tiden vel.

Et kor af elever sang: »I skovens dybe stille ro.«

Kirstine Carlsen bragte på de mange skolelekøkkenlærerinders vegne en tak til Ankerhus, for den alsidige uddannelse — ønskede arbejdet i fremtiden givet med samme ildhu, som fru Lauridsens, med samme dybe respekt for hjemmenes arbejde.

Tilfældigheder?

Er der i grunden noget, der hedder tilfældigheder? Viser det sig ikke så godt som altid, at det, vi kaldte en tilfældighed, var just den brik, der skulde til for at udfylde en plads i det puslespil, som danser vort livsbillede.

Var det en tilfældighed, at en ung pige fra Fyn for 61 år siden blev sendt til en jydsk præstegård for at lære husholdning (den gang fandtes der jo ikke husholdningsskoler), og at der til samme præstegård, nogle måneder senere, kom en ung jydsk pige, og at de to blev gode venner, så gode venner, at den unge jyde fulgte fynboen til Sorø. (da fynboen blev gift med højskoleforstanderen, pastor K. Bjerre i 1893), for at hjælpe hende med at få skik på det nye hjem, og på skolen med at undervise eleverne i vævning. — Nu, så mange år efter, kan vi da så godt se, at der just var *en*, der ledede Magdalene Lauridsens skridt den vej, for hun skulle just bruges der. Var det en tilfældighed, at det første offentlige møde, om at unge kvinder skulde have en rationel uddannelse i at føre hus, blev afholdt på Sorø højskole, hvor der var en forstander, der holdt på den rene højskole uden påhæng af andet. — Jeg er den eneste nulevende, der overværede en samtale efter mødet, mellem fru Berg Nielsen, frk. Eline Hansen, fru Boisen Møller og forstander Bjerre. — Damerne foreslog, at man for få begyndt skulle give nogle elever undervisning i madlavning under deres højskoleophold, men da eksploderede min mand og sagde meget stærkt: »Ikke på min skole.« Damerne så forbløffede på ham og spurgte ham, om han da ikke kunne unde de unge kvinder en sådan undervisning? »Jo, jeg kan unde dem det meget bedre, de bør have skoler i lighed med de unge mænds landbrugsskoler, ellers bliver det rød.« Den af de tre damer, der forstod ham bedst, var fru Berg Nielsen — og så gav man sig til at drøfte dette spørgsmål. Men var det nu en tilfældighed, at husholdningsskolen 1895 ikke kom til at begynde som snylter på højskolen. Nej, for der var just den mand, der kunne se, hvad der ville være rigtigt. Men dette, at min mand forhindrede den ganske vist lettere vej for at opnå understøttelse, om eleverne smuttede ind gennem højskolen, gjorde, at han sled adskil-

lige ministertrapper i disse første år. Om en sådan audiens hos kulturministeren fortaltes det, at ministeren tre gange sagde: »Ja, pastor Bjerre, det er vistnok rigtigt, at de unge piger må have understøttelse til husholdningsskolen; men det er ikke så let.« Da dette blev sagt tredje gang, røg min mand op og sagde: »Jamem Deres excellence, hvad gør det, at det ikke er så let, hvis det er rigtigt?«

Var det en tilfældighed, at bakken i 1902, hvorpå Ankerhus nu er bygget, just blev til salg den dag, der var brug for den. Og sådan kan vi blive ved med at spørge, men sjældent er det, at et menneske får lov til at se sit livsværks brikker sat sammen til et så strålende billede, som fru Lauridsen har fået lov til det. Jeg vil slutte med, at sige tak for de mange års trofaste venskab, og så vil jeg have lov til at sige, at ingen dansk kvinde i de sidste generationer har udført et så uselvisk arbejde for at skabe respekt om husmødrenes gerning.

Tak!

Elise Møller Bjerre.

Til slut takkede Folmer Dam alle, der havde bidraget til at gøre jubilæumsfesten til en uforglemmelig oplevelse, først og fremmest naturligvis de indbudte gæster, der hver især havde ydet deres bidrag til at kaste glans over festen, men dernæst også alle gode venner fra nær og fjern, som var kommet til stede, samt naturligvis skolens lærerpersonale, elever og hjælpere, som med flammende iver var gået op i arbejdet. Det vil altid være ledelsens opgave, sagde han, at føre skolen videre i traditionens spor uden derfor nogensinde at glemme, at udvikling må der til, om målet skal nås. Han takkede fru Lauridsen for den frihed, hun gennem årene havde givet sine hjælpere i arbejdet, og for det hjem, hun havde opretholdt også for familien Dam. Skal fremtiden bringe os det, vi håber, er det dog vore gamle elever, vi må stole på. Uden deres tillid og støtte vil denne gerning ikke lykkes. Med sangen »Udrundne er de gamle dage« sluttede festen.

Jeg vil gerne prøve på at få sagt tak for al den venlighed, der er vist mig personlig, og al den hyldest, som er blevet mig og skolen til del — og som jeg selvfølgelig må lade gå videre ud til de mange, som har stået mig bi i skolearbejdet.

Det er næsten ufatteligt, at jeg har fået de 50 år givet på Ankerhus, foruden de 7 år forud på Sorø Husholdningsskole. I ved jo nok, at jo nærmere man er knyttet til mennesker og forhold, jo vanskeligere kan det være at få sagt tak for det, man føler — men jeg håber, at I alligevel aner den lykke, jeg blev givet i ægteskabet med Peter Dam, og for den rigdom han har tilført min gerning — og for det, jeg har fået gennem vore børn:

Folmers dygtige ledelse af skolen og seminariet — Margaret's søde forståelse — Gunnars musik — Elnas resolute hjælp til — Karens stillfærdige kærtegn — Egils nærværelse — Og så kommer Hjørdis — Nico og børnebørnene: Else, Vagn, Ole, Peter, Bodil, Finn, Jane og lille Gurli.

Det er også med taknemmelighed mine tanker går til mine forældre, min kloge og gode mor, min prægtige far og søskende, og de slægtninge, der har støttet mig med råd og dåd.

Jeg må også i dag have lov til at udtale en tak til de mange lærere og lærerinder, der har været med til at skabe Ankerhus — og de mange unge og målbevidste kvinder, der har betroet os deres uddannelse — og de mange mennesker landet over, der med vennesind har fulgt mig og mit arbejde gennem de mange år. Det er også med tak i sind, jeg tænker på den tillid, der er vist mig fra offentlig side, det har været mig en æressag at være den værdig.

Jeg håber inderligt, at jeg må få hjælp og kræfter til at tage de kommende dage på værdig vis.

For det alt sammen min inderligste tak, også for den store festdag.

For Magdalene Lauridsen

ved Margaret Lauridsen.

En tale, der ikke blev holdt —

Vejen, den 16. sept. 1952.

Kære Magdalene!

Hermed sender jeg dig en enlig lystestage som en erindringsgave til 50 års jubilæumsdagen for »Ankerhus«.

Jeg havde i mine tanker forberedt en tale til dig ved festen, men fik ikke lejlighed til at holde den, og jeg vil derfor gerne nedenfor fortælle lidt om, hvad jeg havde tænkt at sige til dig.

Jeg ville skildre dig som den unge pige, der gik ud fra egnen her med en fast tro og ide om husholdningssagens fremtid, selv om du måske ikke var klar over den i alle enkeltheder, — som en ung pige, der bevæger sig frem i landskabet med sine ideer og sine tanker.

Dernæst ville jeg skildre dig som indehaver af en husholdningsskole — men stadigvæk som den unge pige i symbolsk betydning.

Senere ser man dig i forhandling med rigets formående mænd om en videudvikling af husholdningssagen, men stadig væk var du den unge pige med glorien om din pande fra dine ungdomsdage.

Senere igen ser man dig bevæge dig på rigsdagens trapper op og ned, stadig som den unge pige med glorien om sin pande, og som ingen rigsdagsmand kunne modstå.

Og endelig ville jeg skildre dig som det selvejende institut »ANKERHUS«s opretter, der med glæde ser tilbage på alt — men stadig væk som den unge pige, der ejer troen på sin sag.

Du bliver altså på en måde et dobbeltmenneske, idet du selvtølgelig ældes som andre efterhånden, som tiden går, men du bevarer stadigvæk dit ungdomsind og din lyse tro på selve sagen — glorien om din pande.

Skulle jeg lave en film om dig, ville der blive mange forskellige billeder af dig, som jeg ovenfor har nævnt, og du ville blive vist som den person, der naturligt bliver ældre for hvert filmbillede, men du ville hele tiden som din skytsånd have en ung pige gående ved din side, således som du selv var i dine ungdomsdage, thi du bevarede stadig den samme tro og samme mængde ideer til fremme af den sag, som du skænkede din kærlighed i din ungdom, og du kan sige, som Jacob Appel engang så rigtigt sagde:

»det lykkeligste er at stå i sin alderdomsport
og syng sin ungdomssang.«

Dette er i hovedtrækkene den tale, som jeg ikke fik holdt, men som jeg dog alligevel synes, du skal gøres bekendt med.

Med venlig hilsen

Olav Vang Lauridsen.

Med billedet af lærerkredsen fra sommeren 1952
sendes med venlig hilsen de bedste ønsker om et

godt nytår

Folmer og Nico Dam - Marence Tarp - Anders Jørgensen og Johanne Wille Jørgensen - Eli Laudrup - Karoline Buckhøj - Inger Marie Guld - Henny Langkjær - Krista Lauridsen - Ester Pedersen - Ingrid Saxtorp - Inger Johanne Kæstel - Thea Rasmussen - Mary Sibbern - Marie Brøholm - Johanne Lundgaard - Agnes Eliasson - P. F. Truelsen - Viggo Munck - Anna Eriksen - Ingeborg Højer - Nanns Nielsen - Else Ellbæk - Inger Ravnholdt - Margarat og Magdalene Lauridsen.